

Nova nacela, stare težave: ker EU pri projektih TEN ni določila prednostnega vrstnega reda, je zdaj ogrožena trajnostna prometna politika.

Vseevropska prometna omrežja: manj sredstev, nekoliko več trajnostnosti

EU pripravlja spremembo zakonodaje na področju vseevropskih prometnih omrežij. Spremembe zadevajo tudi velike železniške projekte prek Brennerja in na progi med Lyonom in Torinom. Države članice EU si že od leta 1996 prizadevajo za prilagoditev in posodobitev svojih prometnih sistemov. Izhodišče za to so smernice za vseevropsko prometno omrežje (TEN), ki se bodo leta 2013 spremenile že drugič. Novosti so odločilnega pomena zlasti za železniške povezave med Münchnom in Verono ter Lyonom in Torinom.

Nova nacela: manj hrupa in CO₂, več narave

ce bodo obveljala priporočila Odbora za promet Evropskega parlamenta, bo prometna politika v prihodnje nekoliko bolj trajnostna, saj naj bi projekti TEN, prvic, prispevali k zmanjšanju ogromnih prometnih stroškov in, drugic, pripomogli k zmanjšanju izpustov CO₂ do leta 2020 za 20 odstotkov in za 60 odstotkov do leta 2050 v primerjavi z letom 1990. S tem bi železnica imela prednost pred novimi letališči in cestami. Tretjic, okoljevarstvena zakonodaja, kot je npr. habitatna direktiva, bi morala pri dodeljevanju sredstev EU dobiti večjo težo. cetrtic, predlog parlamentarcev vsebuje nacelo, da se mora hrup, ki ga povzroca tovorni promet, preprečevati tam, kjer nastaja. V prihodnje naj bi tako finančno spodbujali opremljanje starih vagonov z manj hrupnimi zavornimi sistemi, saj je doslej EU financirala le gradnjo protihrupnih ograj in izvedbo drugih infrastrukturnih ukrepov. Glasovanje o predlogu prometnega odbora je predvideno za februarsko zasedanje Evropskega parlamenta in takrat naj bi ga v večjem delu tudi sprejeli, nato pa bodo na vrsti države članice, torej svet prometnih ministrov EU. ce bo doseženo soglasje, bi bile lahko nove uredbe sprejete že poleti.

Obmocje Alp: brez jasne usmeritve in z manj sredstev iz Bruslja

Na zakonski predlog so se kritično odzvali Zeleni in opozorili na protislovje, ki ga vsebuje uredba: "ceprav je na razpolago vedno manj javnih sredstev, je bil seznam projektov, ki izpolnjujejo pogoje za prejem finančne podpore, vnovic mocno razširjen, prednostna razvrstitev ukrepov z evropsko dodano vrednostjo pa je bila zavrnjena," je bila kritična Eva Lichtenberger, avstrijska poslanka v Evropskem parlamentu. Vsi viri naj bi se osredotocili na izjemno drage in dolgotrajne projekte velikega obsega, kot je brenerski predor, kar bi preprecilo izvedbo manjših in učinkovitejših projektov in s tem tudi trajnostne prometne politike. Na vse to v svojih zahtevah vedno znova opozarja tudi CIPRA.

"Alpskemu obmocju bo Bruselj namenil manj denarja," je preprican Paul Beeckmans, svetovalec za prometna vprašanja Skupine Zelenih. "Za obdobje 2014-2020 bo tako na razpolago le 15 milijard evrov in to za vse projekte zunaj kohezijskih držav. Italija, Francija, Nemcija in Avstrija bodo morale oba predora financirati z lastnimi sredstvi v višini do 90 odstotkov. In ker so sredstva EU omejena in državne blagajne prazne, tudi zato ne moremo pričakovati preusmeritve tovornega prometa na železnico, dokler ne bodo končani ti veliki projekti."

Viri in vec informacij na: www.greens-efa.eu/de (de/en), <http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure> (en), <http://ten.greens-efa.org/index.php?id=4&L=0> (en), www.ertug.eu/91news_de.php?wpf_news (de), www.cipra.org/fr/presse (fr/it)

Novice iz CIPRE

V okviru projekta recharge.green bo 15

Projekt recharge.green: povezati energijo z naravo

Pregradni zidovi, vetrnice, plantaže gozdnega drevja: med proizvodnjo energije in varstvom narave se pogosto pojavlja navzkrižje interesov. Z vsealpskim projektom recharge.green pa naj bi pokrajina dobila svojo vrednost. Bo to rešilo nastalo dilemo? Gozdovi, reke, gore in mocno sončno sevanje v Alpah predstavljajo dobre pogoje za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, s cimer prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Hkrati so Alpe edinstven življenjski prostor za živali in rastline. Ekonomske ucinke proizvodnje energije iz

partnerjev razvilo strategije, s katerimi bo mogoče proizvodnjo energije iz obnovljivih virov energije združiti z varstvom narave.

obnovljivih virov je mogoče oceniti, medtem ko ekološke in družbene učinke težko izmerimo. To neravnovesje vodi do navzkrižja interesov med okoljevarstveniki in proizvajalci energije.

Projekt "recharge.green - v ravnotežju med energijo in naravo v Alpah" želi rešiti ta konflikt. Prepricanje, da so biotska raznovrstnost in obnovljivi viri energije pomembni za visoko kakovost življenja v Alpah, je združilo 15 partnerjev iz vseh alpskih držav iz različnih področij. Pri projektu sodeluje tudi CIPRA.

Projektne partnerji bodo v prihodnjih treh letih pripravili strategije, razvili modele za oceno koristi in stroškov proizvodnje obnovljivih virov energije ter preskusili izvedljivost izdelanih instrumentov za ocenjevanje pokrajine z energijskega, ekološkega in družbenega vidika v Sloveniji, Vorarlbergu/A, na Bavarskem in v italijanskem Piemontu.

Projekt recharge.green v večjem delu financira Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programa teritorialnega sodelovanja Območje Alp.

Viri in več informacij na: www.recharge-green.eu, www.cipra.org/sl

Novice iz Alp

Varstvo podnebja: Švica razpisala vsealpski arhitekturni natečaj

Gradimo z razumom in občutkom: Švica bo najboljšim rešitvam v trajnostni gradnji in prenovi na območju Alp podelila arhitekturno nagrado v skupni vrednosti 50.000 evrov. V nadaljevanju krajši pregled mednarodne arhitekturne nagrade.

Kako združiti prijetno življenje v Alpah in skrbno ravnanje z naravo, je vprašanje, na katero želi odgovoriti arhitekturna nagrada "Constructive Alps", ki jo je Švica razpisala januarja 2013. Na natečaju so dobrodošle trajnostne zasebne in javne stanovanjske, poslovne, upravne in industrijske stavbe, kot tudi stavbe za storitvene ali prostocasno-rekreacijske dejavnosti, ki so bile na območju Alp zgrajene ali prenovljene v letih 2008 - 2012.

Nagrada želi prispevati k temu, da Alpe v boju proti podnebnim spremembam postanejo vzorčna regija in da se v praksi začne izvajati Akcijski nacrt za podnebje, ki so ga alpske države sprejele leta 2009. Vsealpsko arhitekturno nagrado za trajnostno gradnjo in prenovu je leta 2011 prvič razpisal Lihtenštajn, ki zdaj, prav tako kot tudi CIPRA, podpira Švico pri izvedbi projekta "Constructive Alps".

Zainteresirani lahko v dvostopenjskem izbirnem postopku kandidirajo do 19. februarja 2013 tako, da pošljejo dve fotografiji izbranega objekta in kratko utemeljitev, zakaj menijo, da je prav njihov objekt uspešen primer učinkovitega varstva podnebja. Prispele projekte bo ocenila mednarodna žirija, ki bo pri tem upoštevala estetske vidike in izpolnjevanje trajnostnih meril (npr. vključenost objekta v javno prometno mrežo, izbira okolju prijaznih gradbenih materialov domačega izvora in energijsko učinkovita gradnja).

Zmagovalne projekte bo razglasila članica švicarskega Zveznega sveta in švicarska ministrica za okolje Doris Leuthard na podelitvi nagrad 30. avgusta 2013 v Planinskem muzeju v Bernu v Švici.

Najboljših 25 projektov bo na ogled na potujoči razstavi, podrobno pa bodo javnosti predstavljeni tudi v posebni številki arhitekturne revije "Hochparterre".

Viri in več informacij na: www.constructivealps.net/za-medije/

Težki casi za medveda, volka in risa

Študija o velikih zvereh na območju Alp je pokazala, da življenje medveda, volka in risa po vrnitvi v Alpe ni vedno lahko, a jim včasih le uspe, da vnovic zavzamejo svoj nekdanji življenjski prostor.

Zastupitev volka v Italiji, prvi volci mladici v Švici in morda nov volci par na Koroškem so poudarki kratkega poročila "Velike zveri na območju Alp 2012", ki je bilo pripravljeno v okviru koordiniranega raziskovalnega projekta za varstvo in upravljanje zveri v Švici (KORA). Ugotovitve prica o težkih casih, ki jih v številnih alpskih regijah preživljajo medved, volk in ris. V Švici tako prezimuje le en medved, v bavarskih in francoskih Alpah pa ni nobenega.

Volk se še najbolje počuti v Italiji in Franciji, ugotavlja študija. V preteklih 20 letih je tako nastalo vsaj 20 tropov - prosto se giblje okoli 400 volkov. Poleti so na obmejnem območju med Trentinom in Venetom v Italiji zastupili volkuljo, po tem ko se je tam pojavil prvi volci par. V Švico sicer volkovi vedno znova vstopajo; mladici so se tam prvič skotili leta 2012, a populacija še ni sposobna za preživetje. V študiji lahko tudi preberemo, da na Bavarskem volkov niso opazili od leta 2011. Švicarska skupina za ohranitev volka "Schweiz Wolf" pa poroča, da so na avstrijskem Koroškem prvič opazili volci par.

Vecina risov, okoli 100 osebkov, živi v severnozahodnem delu švicarskih Alp. Posamezne živali se pojavljajo tudi v okolici Trbiža v Italiji, a kljub temu ne moremo govoriti o populaciji risov v Italiji. Kot kažejo ocene, živi v francoskih Alpah 15 do 20 primerkov. Položaj risov je kritičen tudi v Sloveniji, kjer se je njihova populacija v zadnjih letih zmanjšala zaradi sokrvja.

Raziskava inštituta KORA po naročilu naravovarstvene organizacije WWF, več informacij na:

<http://assets.wwf.ch/downloads/grossraubtiere> (de), www.larena.it/stories/392_in_piazza/436407 (it), www.wwf.ch/fr/actualites/medias/?1672 (fr), www.wwf.ch/it/attualita/media/?1672 (it),

Na smučišče s pomočjo sončne energije in konjske moci

Sani s konjsko vprego kot povezava s smučiščem in prva šestsedežnica z vgrajeno sončno elektrarno? Zagotovo posrečena primera trajnostne mobilnosti.

Nova pokrita šestsedežnica z ogrevanimi sedeži in vgrajenim blokirnim sistemom za varnost otrok, ki so jo postavili na vorarlberškem smučišču Golm, lahko vsako uro prepelje 2.400 smučarjev. Obratuje na sončni pogon: fotovoltaični moduli, nameščeni na strehi gorske in dolinske postaje, proizvajajo elektriko, s katero naprava pokriva tretjino svojih letnih potreb po električni energiji. To ustreza količini električne energije, ki jo letno porabi 15 enodružinskih hiš. Sicer pa na svetu prva smučarska šestsedežnica z vgrajeno elektrarno, stoji na smučišču, kjer so pred kratkim investirali v sistem umetnega zasneževanja, ki zdaj pokriva skoraj celotno površino smučišča.

Bolj mонденca pa se zdi ideja o novi povezavi s smučiščem, ki jo prakticirajo na enem največjih smučarskih območjih v Evropi, Megève v Savojskih Alpah. Med Rochebrune Mont-d'Arboisom in Jailletom se tam do smučišča lahko pripeljemo kar na saneh s konjsko vprego, ki lahko naenkrat prepelje do dvanajst smučarjev, seveda skupaj z opremo. Smučišče pri oglaševanju nove storitve poleg trajnostnega razvoja in posebnega doživetja ne pozabi omeniti tudi prihranjenega casa, saj bi smučarji za isto pot z avtomobilom potrebovali kar pol ure več.

Viri in več informacij na: <http://derstandard.at/1356427217767> (de), www.actumontagne.com (fr), <http://presse.vorarlberg.at/land/dist/vlk-43376.html> (de)

Italija naj bi z naravovarstvenimi ukrepi postala varnejša

Večje okoljske organizacije v Italiji pozivajo vlado in občine, naj vendarle sprejmejo ustrezne ukrepe na področju prostorskega planiranja, saj je kar 82 odstotkov občin izpostavljeno tveganjem za naravne nesreče.

Da hidrogeološka tveganja, kot so poplave, plazovi in padanje kamenja, ogrožajo v Italiji kar 82 odstotkov občin, predvsem tistih, ki ležijo na gorskih območjih ter ob rekah in morju, je pokazala tudi nedavna študija, ki sta je naročila italijanska Civilna zaščita in okoljska organizacija Legambiente.

Okoljske organizacije zato od vlade ter deželnih in občinskih oblasti zahtevajo, da Italija na tem področju postane varnejša država: prostorsko planiranje in raba tal morata spoštovati zahteve trajnostnega razvoja, ravnanje s tlemi mora postati odgovorno, prenova stavbnega fonda pa mora imeti prednost pred novimi gradnjami. Da bi preprecili nadaljnje tveganje naravnih nesreč, je treba prepreciti tudi špekulativne gradnje. Vsi navedeni preventivni ukrepi pa bi državi zagotovili tudi več varnosti in spodbudili gospodarstvo.

Okoljsko ministrstvo meni, da je gradnja varovalnih objektov, kar bi zahtevalo okoli 40 milijard evrov, nujno potrebna, da bi italijanske občine postale varne pred hidrogeološkimi tveganji.

Viri in več informacij na: <http://www.wwf.it/UserFiles/File/News%20Dossier%20Appti> (it), www.legambiente.it/sites/default/files/docs (it)

Študija: cestne povezave Alpam same po sebi še ne prinašajo razvoja

Vsealpska raziskava je prvič primerjala dostopnost regije z njeno gospodarsko rastjo. Poglavitno vprašanje raziskave je torej bilo, ali za napredek regije zadostujejo dovolj široke ceste?

Širitev obstoječih in gradnja novih cest prinaša gospodarsko rast, pogosto trdi politika. Nasprotno pa vsealpska študija z naslovom "Pomen dejavnika dostopnosti za območje Alp" ugotavlja, da za razvoj določene regije ne zadostuje le njena lahka dostopnost. Študija je preučevala povezavo med številom ljudi, ki živijo v določeni občini, kot kazalcem za napredek, in casom, ki ga potrebujemo, če želimo ta kraj dosegati z avtomobilom.

ce povzamemo: politika pogosto napacno ocenjuje pomen, ki ga ima dostopnost določene lokacije za regionalni razvoj. Zaradi slabe povezanosti ima precej koristi, denimo, turizem, saj obiskovalci v kraju ostanejo dlje casa, posteljne zmogljivosti in zmogljivost gostinskih obratov so polno zasedene. Po drugi strani pa dobra cestna povezava pomeni dnevne turiste, ki zvečer odidejo. ce so cestne povezave hitre, to pogosto pomeni tudi zastoj lastnega razvoja regije. V takem primeru lahko občine razen nastanitve ponudijo bolj malo, zato študija priporoča, naj vzdolž velikih prometnic in na obrobju Alp, ki so lahko dosegljive in imajo hitro demografsko rast, ohranjajo svoja regionalna središča in spodbujajo njihov razvoj.

Avtor študije Frieder Voll je za svojo študijo prejel raziskovalno nagrado 2012, ki mu jo je podelila Medakademska komisija za raziskovanje Alp (ICAS).

Viri in več informacij na: www.opus.ub.uni-erlangen.de/opus/volltexte (de)

Avstrija mora bolje varovati Alpe

Zahteva Evropske unije je, da bo morala alpska republika za varstvo narave storiti kaj več, zato je tudi sprožila postopek. Okoljske organizacije sedaj upajo na razglasitev 150 novih zavarovanih območij, obetajo pa si tudi konec spornih

turističnih in energetskih projektov.

Z dokumentom, ki obsega več kot 500 strani, je Evropska komisija tik pred božicem pozvala Avstrijo, naj izpolni svoje obveznosti na področju varstva narave in imenuje nova zavarovana območja Natura 2000. Okoljska krovna organizacija v zvezi s tem meni, da je treba za ogrožene vrste in posebne habitate vzpostaviti okoli 150 novih zavarovanih območij, sicer pa že leta zahteva, naj zvezne dežele za varstvo narave storijo več. V organizaciji so pripravili tudi tako imenovano črno listo z območji, ki bi jim bilo treba zagotoviti poseben varstveni status. Na seznamu sta zaradi edinstvene alpske vegetacije tudi okoli 2.800 metrov visoka gora Piz Val Gronda nad Ischglom in reka Isel na vzhodnem Tirolskem, kjer se pojavljajo rastišča ogroženega nemškega strojevca.

Pomislike okoljske krovne organizacije Evropska unija podpira, uvedla pa je tudi neformalen predhodni postopek, ki je predhodna stopnja pred sprožitvijo postopka zoper Avstrijo zaradi kršitve pogodbe. Dolocitev zavarovanega območja Natura 2000 bi na reki Isel lahko preprečila gradnjo elektrarne. Prav tako bi lahko uvrstitev Piz Val Gronde na seznam zavarovanih območij preprečilo gradnjo načrtovanega smučišča z vzpenjaco v doslej še neokrnjenem okolju. Tirolska deželna vlada pa je septembra 2012 ureditev dostopnosti do pogorja omenjene gore že odobrila, kljub odločnim protestom okoljskih organizacij in planinskih društev.

Viri in več informacij na: www.tt.com/%C3%9Cberblick/Chronik (de), <http://tirol.orf.at/news/stories/2566389/> (de), www.umweltdachverband.at/presse (de)

Prireditve

Razstava: **Maribor 2012: NATURA NI OVIRA, Trajne instalacije Natura ni ovira.** 16.11.2012 – 14.1.2013. Maribor. Jezik: sl.

Organizira: Maribor 2012: Evropska prestolnica kultureSl. [Vec o tem »](#)

Ekскурzija: **Teden gora.** 19.1.2013 – 26.1.2013. Triglavski narodni park. Jezik: sl. Organizira: Triglavski narodni park, Bled/SI. [Vec o tem »](#)

Ekскурzija: **Nocni pohod od Planice do Tamarja s sporocilom .** 26.1.2013. Planica/Tamar. Organizira: Društvo Temno nebo Slovenije. [Vec o tem »](#)

Sejem/tr: **Konferenz: EWEA 2013 - Europe's Premier Wind Energy Event .** 4.2.2013 – 7.2.2013. Wien. Jezik: de, en. Organizira: European Wind Energy Association EWEA, Brussels/BE. [Vec o tem »](#)

7. mednarodni festival alpskega cvetja . 25.5.2013 – 8.6.2013. Bohinj/SI. Jezik: de, en, it, sl. Organizira: Turizem Bohinj, Bohinjska Bistrica/SI. [Vec o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

... Najbrž je bilo pokanje petard in spuščanje ognjemetov tisto, kar je medveda v pokrajini Belluno zbudilo iz zimskega spanja.

Nekaj časa je kolovratil po smučišču v kraju San Vito di Cadore, potem pa se je le odpravil nazaj spat. Zaradi hrupne silvestrske zabave počiva tudi gams iz pokrajine Torino - v večnih loviščih. V začetku lanskega decembra so ga lovci prinesli v kliniko za živali, kjer so mu zaradi abscesa uspešno operirali glavo in bil je že na dobri poti do okrevanja. A novoletni hrup je bil za oslabelega gamsa tako stresen, da je prvega januarja 2013 na kliniki poginil. Uporaba pirotehnicnih sredstev v novoletnem času vsako leto prizadene tisoče živih bitij, tudi ljudi. V Italiji je bilo letos poškodovanih okoli 350 oseb, dve osebi sta umrli ...

Vir in več informacije na:

www.montagna.tv/cms/?p=44881 (it), <http://lastampa.it/2013/01/04/societa/lazampa> (it), www.corriere.it/cronache/13_gennaio_01 (it)